Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid
Ministerie van Defensie
O.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Zienswijze ontwerpprogramma
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Uw brief van		**Ons kenmerk**	1898382
Uw kenmerk		**Bijlage**	
Datum	… juli 2025	**Behandeld door**	M. Nagelhout
Onderwerp	Zienswijze ontwerp-Beleidsvisie NPRD en MER Defensie	**Team**	Planvorming & Vakspecialisten

Geachte heer, mevrouw,

Vanwege de veranderende geopolitieke situatie in de wereld heeft het Rijk op dit moment urgente behoefte aan uitbreiding van Defensie. In het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD) heeft u de uitbreidingsbehoeften en -mogelijkheden daarvoor uiteengezet. Voor het Programma wordt een plan-milieueffectrapportage (plan-m.e.r.) procedure doorlopen om de effecten en locatiealternatieven van de ruimtevragers in beeld te brengen en te beoordelen. De ontwerp Beleidsvisie NPRD en het milieueffectrapport (MER) liggen tot en met 9 juli 2025 voor een ieder ter inzage met de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

De gemeente Nijkerk onderschrijft dat de huidige geopolitieke situatie vraagt om een toekomstgerichte krijgsmacht en de fysieke en milieuruimte die hiervoor noodzakelijk is. In het NPRD en MER zijn de diverse activiteiten benoemd. De activiteiten ‘Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden (nieuwe centrale kazerne)’ met voorkeurslocatie Spiekweg en ‘Laagvlieggebieden helikopters’ hebben effecten op het grondgebied van de gemeente Nijkerk. Daarom dienen wij deze zienswijze in. De zienswijze wordt ook onderschreven door de gemeenteraad van Nijkerk. Een samenvatting van de zienswijze is weergegeven in bijlage 1.

Activiteit: Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden (nieuwe centrale kazerne)
De kazerne biedt plaats aan circa 7.000 militairen, de voorkeurslocatie betreft een gebied van ~~waarschijnlijk 500~~ 653 hectare en ligt op circa 2,5 km van het begin van de kern Nijkerk. Voor het

perspectief: de kern Nijkerk heeft circa 28.000 inwoners en is circa 1.000 hectare groot. De kazerne is dus qua mensen 1/4 en qua oppervlakte meer dan de 1/2 van de kern Nijkerk.

Uitgangspunt gemeente Nijkerk
De gemeente Nijkerk begrijpt dat Defensie een kazerne centraal in Nederland wil realiseren, dit mag echter niet ten koste gaan van ruimte voor onze ambities en ontwikkelingen. Daarnaast mag de kazerne onze waarden niet significant aantasten.

De komst van een dusdanig grote kazerne heeft significante gevolgen. Het biedt naast uitdagingen ook kansen ~~zowel kansen als uitdagingen~~ voor het Rijk (en u als Defensie), de provincies, de regio en de gemeente Nijkerk.

Wij hebben bepaalde *zorgen*: Bij de komst van de kazerne zal in de regio en in de gemeente Nijkerk de druk op het nu al overbelaste mobiliteitssysteem en de woningmarkt nog meer toenemen in een situatie die al nijpend is. Het is van belang dat vooraf duidelijkheid is over oplossingen voor mogelijke knelpunten. Knooppunt Hoevelaken is nu al het grootste fileknooppunt van Nederland.
Voor een aantal onderwerpen hebben wij *meer informatie nodig*: In het plan wordt op specifieke punten duidelijke informatie gegeven, maar voor andere onderdelen is dat nog niet het geval en is meer informatie nodig.
Maar wij zien ook *koppelkansen*: Zoals in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is aangegeven zal door Defensie ook in beeld worden gebracht hoe de kazerne gecombineerd kan worden met andere opgaven. Het is van het grootste belang voor zowel Defensie als de gemeente Nijkerk dat hierbij ook gebruik wordt gemaakt van onze lokale kennis en expertise. ~~Wij denken graag met u mee.~~

Kort samengevat is de kern van onze zienswijze:

- In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) van juni 2025 zijn afspraken gemaakt voor de uitwerking van de Defensie-activiteiten. Door de kazerne ontstaan significante gevolgen voor de gemeente Nijkerk. Gelet op de impact vindt de gemeente Nijkerk het vanzelfsprekend ~~verdient de gemeente Nijkerk het~~ om als volwaardige gesprekpartner bij het Rijk aan tafel komen bij de relevante opgaven.
- Vanuit gemeentelijk perspectief voorzien wij een groot risico dat op basis van onvoldoende informatie ingrijpende en onomkeerbare beslissingen worden genomen.
- In het MER zijn veel locatiespecifieke effecten op de omgeving niet onderzocht, aanvullend onderzoek is noodzakelijk. Op basis daarvan kunnen wij beter inzicht krijgen op de effecten voor onze gemeente.
- Als gemeente hebben we veel gebiedskennis. Het is noodzakelijk om samen ~~Wij zijn bereid om met u~~ constructief in gesprek te gaan, daarbij aandacht te hebben voor de zorgen maar ook onze ambities en ontwikkelingen en van daar uit te kijken naar mogelijke koppelkansen.

In onze zienswijze zijn we uitgegaan van de beschikbare informatie uit de ontwerp-Beleidsvisie NPRD. Mocht in de fase tot besluitvorming van het kabinet of daarna in de uitvoeringsprogramma's toch nog nieuwe informatie beschikbaar komen, dan behouden wij het recht om de zienswijze bij te stellen.

Wij geven u als belangrijkste randvoorwaarden mee:

- De realisatie van MIRT project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken.

- Het opstellen van een integraal plan door Rijk en gemeente vanwege toenemende druk op woningmarkt en de daarbij behorende effecten.
- Het treffen van maatregelen om effecten op natuur en recreatie te voorkomen.
- De ontsluiting van Nijkerk-Oost en Regiopoort Nijkerk
- Het geven van volledige informatie in het MER voor een betrouwbaar beeld van de gevolgen

In het vervolg van de brief wordt hier uitgebreider op ingegaan aan de hand van de onderwerpen mobiliteit, wonen, natuur, landschap, ecologie, recreatie, economie, leefomgeving, voorzieningen, energie en governance.

Onduidelijkheid exacte behoefte

Er is behoefte aan een centrale kazerne en een oefenterrein. Uit het MER blijkt nog niet hoeveel hectare voor de activiteit nodig is. In eerdere communicatie is gesproken over circa 500 ha, de voorkeurslocatie is 653 ha. Daarbinnen zal nog 'schuifruimte' zijn, maar de exacte grootte is niet genoemd in de stukken. Het is nodig dat wij hierover duidelijkheid ontvangen van Defensie. Ook is het nodig dat dit in de onderliggende onderzoeken wordt doorgerekend. De precieze oppervlakte is ook van belang voor de effecten op de gemeente Nijkerk, bijvoorbeeld op het gebied van stikstofruimte, verkeersaantrekkende werking et cetera.
Daarnaast is het nog niet geheel duidelijk welke activiteiten exact op de kazerne komen. Ook is het van belang om te weten hoeveel mensen op de kazerne worden gelegerd of dagelijks er naar toe zullen reizen (in met MER wordt daarover verschillende informatie gegeven; in deel A wordt aangenomen dat 1.800 mensen 's nachts op de kazerne blijven en in deel B paragraaf. 3.1 wordt gesteld dat de helft – 3.500 mensen – op de kazerne wordt gelegerd en de andere helft dagelijks van huis naar werk zal reizen). Voor het proces is het van belang om hier meer informatie over te hebben voor de mogelijke effecten op de omgeving. Voorwaarde om een compleet beeld te krijgen van de impact is een nadere beschrijving ~~Graag ontvangen wij een nadere beschrijving~~ van met name ~~bijvoorbeeld~~ de exacte activiteiten, verkeersgeneratie- en routes, woonbehoeften van militairen en eventuele veiligheidszones waarmee rekening moet worden gehouden. Ook is het nodig dat dit in de onderliggende onderzoeken wordt doorgerekend.

Toenemende verkeerscongestie, bereikbaarheid onder druk en kansen om bereikbaarheid van kazerne te verbeteren

Een goede bereikbaarheid is van belang ~~zijn~~ voor militair personeel, materieel en goederen. De mobiliteit daarvan zal grotendeels via de gemeente Nijkerk verlopen (Nijkerkerbrug, A28, N301, N798 en per trein via station Nijkerk).

Randvoorwaarde: Realisatie van MIRT project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken

In de huidige situatie is al sprake van flinke verkeersknelpunten. Met de komst van de kazerne zal dit toenemen tot een onaanvaardbare hoeveelheid files en opstoppingen. De volledige realisatie van het MIRT project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken conform de BOK II afspraken is dan ook een randvoorwaarde voordat de kazerne operationeel in gebruik wordt genomen.

In het afgelopen Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van juni (BOL) hebben Rijk en regio afspraken gemaakt over A28/A1 Knooppunt Hoevelaken. Omdat er geen zicht is op volledige herstart van het project A1/A28 Knooppunt Hoevelaken hebben Rijk en regio in het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) 2024 afgesproken om te

onderzoeken of het mogelijk is om het project in kleinere projecten op te delen en te faseren. Rijk en regio hebben in het BOL geconcludeerd dat van de onderzochte varianten, variant 4, waarbij hoofdzakelijk wordt ingezet op een gedeeltelijke verbreding van de A1 en het voorkeursalternatief A1/A30, leidt tot positieve verkeerskundige resultaten, tegen relatief beperkte middelen. Rijk en Regio werken aan een besluit in het BO MIRT 2025 over een plan van aanpak om variant 4 nader uit te werken tot een (ontwerp)projectbesluit. Rijk en regio maken hierover afspraken in het BO MIRT 2025. De gemeente Nijkerk is positief dat er zicht is op de aanpak van een deel van het project A28/A1 knooppunt Hoevelaken. De voorgestelde eerste fase draagt echter niet bij aan een betere bereikbaarheid van de A28 en de N301 en dus van de centrale kazerne.
Wij roepen het Rijk daarom op om niet alleen voor variant 4 een plan van aanpak op te stellen, maar ook te gaan werken aan een plan van aanpak voor de gefaseerde aanpak van het gehele MIRT project A1/A28 Knooppunt Hoevelaken. Met daarin een perspectief voor realisatie van het gehele knooppunt Hoevelaken en de A28 die geen onderdeel uitmaken van variant 4.

Koppelkansen: Optimaliseer A28 aansluiting 9 Nijkerk in combinatie met vervanging Arkervaartbrug A28
In het BO MIRT 2023 heeft het Rijk heeft aangegeven dat zij gedurende de pauzestand van MIRT project A1/A28 Knooppunt Hoevelaken verantwoordelijk blijft voor de instandhouding van het huidige hoofdwegennet. In het kader daarvan zal de Arkervaartbrug (A28) worden vervangen. Het Rijk heeft in het BO MIRT 2023 daarover gezegd dat zij hierbij als uitgangspunt hebben dat dit zoveel als mogelijk conform het Ontwerp Tracébesluit (OTB) A28/A1 knooppunt Hoevelaken toekomstvast wordt gerealiseerd en onderzoekt met de regio of er meekoppelkansen zijn. Rijkswaterstaat (RWS) is in 2024 gestart met een projectteam voor vervanging van de Arkervaartbrug (A28). De gemeente Nijkerk heeft vanaf de start aangegeven het optimaliseren van A28 aansluiting 9 ‘Nijkerk – Putten’ als meekoppelkans te zien bij de vervanging van de Arkervaartbrug (A28).

Bij de huidige A28 aansluiting 9 is er een probleem met de afwikkeling van de A28 naar de N301. Er ontstaat hierbij terugslag op de A28. Er kan bij het realiseren van een hogere capaciteit van de VRI's en capaciteit van N301 gedoseerd worden van en naar de A28.
Het doorgaand verkeer naar Flevoland of vanaf Flevoland naar Nijkerk kan beter blijven doorstromen en het verkeer richting de A28 krijgt meer opstelruimte. Dit houdt in een extra in- en uitvoegstrook vanuit Amersfoort en richting Amersfoort conform het OTB. Dit komt zowel de veiligheid en doorstroming ten goede. Deze optimalisatie lost niet het capaciteitsprobleem van de A28 en de N301 op, maar het biedt wel enige verlichting en de verkeersstromen kunnen bij congestie beter worden geregeld door de VRI. In *Bijlage B6 - Nadere analyse verkeer - Behoefte I* van de plan MER wordt in paragraaf 3.3.3. op pagina 7 en 8 voorgesteld om bij de VRI A28 – N301 extra opstelstroken toe te voegen. Dit staat ook in het OTB, echter de verbinding wordt niet door Antea gelegd.

Het toevoegen van de extra opstelstroken bij de VRI kan niet zonder extra in- en uitvoegstroken bij de op- en afritten op de A28 ten westen van het viaduct N301. In het project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken is al besloten dat gezien de verkeersveiligheid het noodzakelijk is om in- en uitvoegstroken langer te maken. Hierdoor komen de in- en uitvoegstroken op de Arkervaartbrug te liggen. Het is daarom noodzakelijk dat de Arkervaartbrug wordt verbreed conform OTB. Onterecht wordt dit niet benoemd in het MER. Ook is dit nu niet het uitgangspunt van RWS bij de vervanging van de Arkervaartbrug die gepland staat in de jaren 2028, 2029, 2030. Wanneer dit niet meegenomen

wordt, zal dit zeer kostbaar zijn om dit later uit te voeren. Het zorgt ook voor meerdere keren hinder door werkzaamheden en afsluitingen van wegen die nodig zijn. RWS heeft de afgelopen jaren niet onderzocht, zoals de afspraak was met de minister van IenW, wat er nodig is voor de meekoppelkans om A28 aansluiting 9 met de N301 te verbeteren. Er wordt door RWS vastgehouden aan een 1 op 1 vervanging van de Arkervaartbrug.

De gemeente Nijkerk roept dan ook op bij de toekomstvaste vervanging van de Arkervaartbrug (A28) (afspraak BO MIRT 2023) de noodzakelijke aanpassingen voor de doorstroming op de N301, namelijk het aanpassen van de VRI bij de A28, mee te nemen. Wat noodzakelijk is voor de komst van de kazerne volgens Defensie. Dit vooruitlopend op de realisatie van het gehele project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken conform OTB en bestuursovereenkomsten.

Voor Defensie kan het van belang zijn dat de kazerne goed bereikbaar is. Zowel voor verkeer van militairen, materieel als goederen. Het is in het belang van zowel Defensie als de gemeenten en provincies dat er robuuste verbindingen liggen rondom de kazerne Spiekweg.

De huidige wegen zijn al erg druk en kennen knelpunten. Vooral de A28 en knooppunt Hoevelaken komen nog meer in de knel. De recent gepubliceerde Rapportage Rijkswegennet 2024 toont aan dat A28/A1 knooppunt Hoevelaken het grootste fileknooppunt van Nederland is. De Tweede Kamer heeft in grote meerderheid in twee moties van de leden Veltman en Olger van Dijk in het afgelopen half jaar de minister van IenW opgeroepen om de aanpak van Knooppunt Hoevelaken topprioriteit te geven. De komst van de kazerne komt hier nog eens bovenop. We roepen het kabinet dan ook op om dit met spoed op te gaan pakken samen met de regio.

Zorgen en meer informatie nodig: Te weinig en niet de juiste verkeersmaatregelen voorgesteld
De scope van het verkeersonderzoek in het MER vinden wij te smal. Het aantal kruisingen wat door Defensie als knelpunt wordt benoemd is te beperkt. Wij zien een groter gebied waar de komst van de kazerne een effect heeft. Vooral aan de zijde van Gelderland in Nijkerk. De route langs de locatie voor de kazerne via de N301 vanuit Nijkerk via de N305 door de polder is nu een bekende sluiproute doordat A28/A1 knooppunt Hoevelaken te druk is. Vooral A28 aansluiting 9 Nijkerk met de N301 is door het niet doorgaan van het project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken een groot knelpunt.

Op de volgende punten verwachten wij dat er knelpunten ontstaan en maatregelen nodig zijn:

1. A27 aansluiting 36 Zeewolde – N305 Gooiseweg
2. Verkeerslichten N305 Gooiseweg – N301 Nijkerkerweg
3. Rotonde N301 Nijkerkerweg – N705 Spiekweg
4. Aansluiting N301 Nijkerkerbrug – N704 Slingerweg/Erkemederweg
5. N301 Nijkerkerbrug en -sluis
6. Rotonde N301 Berencamperweg – Zeedijk
7. A28 aansluiting 9 Nijkerk en viaduct A28 met VRI N301 Berencamperweg
8. A28 brug over de Arkervaart
9. Recreatieve verbindingen

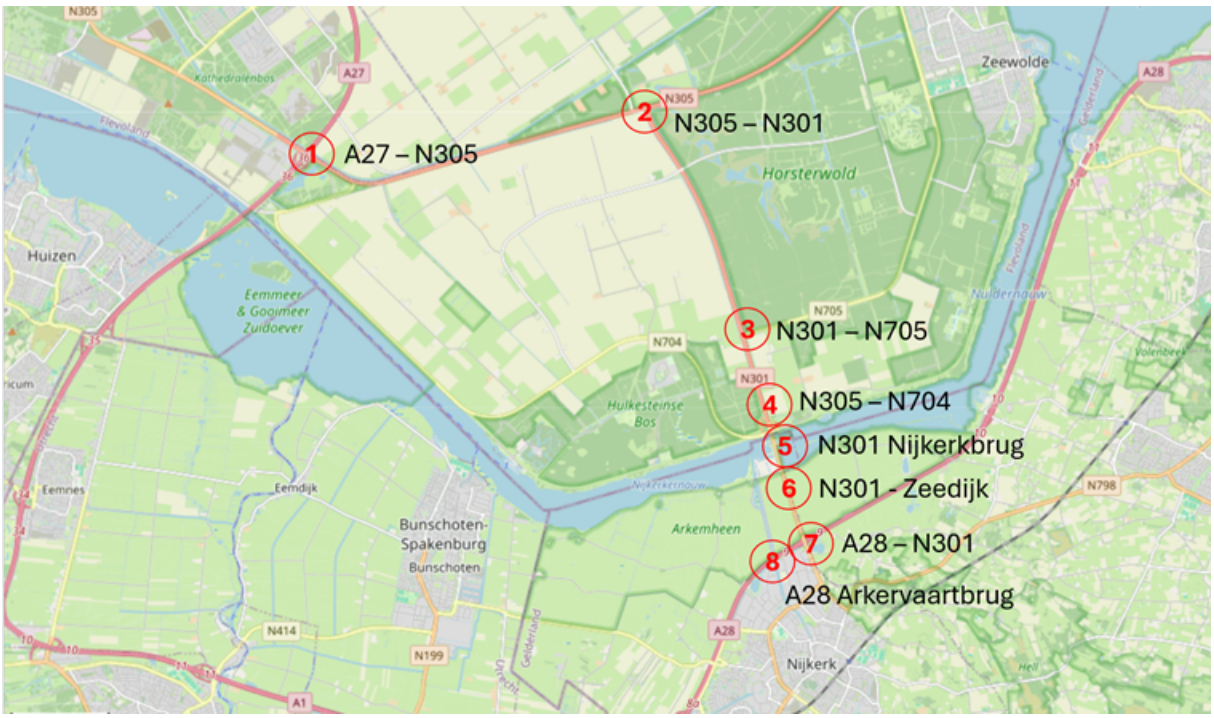

In het MER worden maar voor enkele van deze kruispunten / wegvakken (nr. 3, 6 en 7) maatregelen benoemd. De maatregelen die zijn benoemd zijn te mager en ook niet de enige maatregelen die mogelijk zijn.
Daarnaast wordt in de stukken geen aandacht besteed aan de recreatieve verbindingen. Door de komst van de kazerne zullen delen van de recreatieve verbinding verdwijnen of verslechteren. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om de recreatieve verbindingen te verbeteren en om de recreatieve plekken in Nijkerk en Zeewolde goed bereikbaar te blijven houden.
Ook wordt er geen rekening gehouden met de oversteekbaarheid van de N301 voor voetgangers en fietsers. Bijvoorbeeld, ~~de voorgestelde oplossing~~ voor het kruispunt N301-Zeedijk wordt voorgesteld om een ei-rotonde te realiseren. Een fietsoversteek op een ei-rotonde met dubbele toe- en afritten is verkeersonveilig en ongewenst. Er moet een goede maatregel worden getroffen voor de oversteekbaarheid van het langzaam verkeer. In het gemeentelijke Meerjaren Investeringsplan (MIP) voor mobiliteit is daar al een verkeerslicht voorzien; dat is niet opgemerkt in de onderzoeksdocumenten. Hieruit blijkt ook dat goed overleg met de gemeente Nijkerk nodig is welke maatregelen nodig zijn vanwege de komst van de kazerne.

Zorgen en meer informatie nodig: Rekening houden met situatie 2040
Het verkeersmodel kijkt naar de situatie in 2030. Om de bereikbaarheid te waarborgen en te zorgen voor voldoende ontwikkelmogelijkheden voor de gemeente Nijkerk en de regio, is het ook nodig om te kijken naar 2040. De komst van de kazerne moet niet betekenen dat het te druk wordt met verkeer waardoor woningbouw en uitbreiding van bedrijven niet door kunnen gaan.

Zorgen en meer informatie nodig: Openingen Nijkerkerbrug niet meegenomen in onderzoek
Het verkeersmodel kijkt alleen naar een statische situatie en ook niet naar openingen van de Nijkerkerbrug. Doordat de Nijkerkerbrug gedurende de hele dag regelmatig geopend wordt voor de

scheepvaart (beroepsvaart en recreatief) is er geen sprake van een normale weg waar af en toe piekmomenten zijn door drukte van het verkeer. De piekmomenten en lange wachtrijen worden veroorzaakt door de brugopeningen. Dit gebeurt zowel bij een normale (relatief rustige) spits als bij een druk spitsmoment. Bij de Intensiteit – Capaciteitsverhoudingen (IC–verhoudingen) is geen rekening gehouden met brugopeningen. Daarom is het onderzoek van Antea niet bruikbaar om conclusies te trekken over maatregelen die nodig zijn voor de komst van de kazerne. Uit onderzoek die de provincies Flevoland, Gelderland, en gemeenten Zeewolde en Nijkerk hebben laten uitvoeren naar de effecten van de openingen van de Nijkerkerbrug op het verkeer en de doorstroming in het algemeen is te zien dat er fors meer en andere maatregelen nodig zijn. Dit onderzoek ging nog uit van een gerealiseerd knooppunt Hoevelaken in 2030. Zonder een gerealiseerd knooppunt Hoevelaken zal er bij brugopeningen en bij piekmomenten terugslag ontstaan vanaf de N301 op de A28. Hierdoor komt zowel de polder als de Noord-Veluwe vast te staan. De terugslag is nu al regelmatig vanaf het knooppunt tot aan Nunspeet op de A28. We hebben grote zorgen over de bereikbaarheid, maar ook over de verkeersveiligheid.

Zorgen en meer informatie nodig: Verdeling van verkeer over richtingen niet correct
In het MER wordt er uitgegaan van deze verdeling van het verkeer in de drie mogelijke richtingen.

- richting Zeewolde en verder (via Spiekweg/N705): 52%
- richting Almere en verder (via N301-noord): 22%
- richting Nijkerk en verder (via N301-zuid): 26%

Naar ons beeld klopt deze verdeling van de verkeersstromen niet. Als wij kijken naar het huidige beeld van hoe het verkeer zich verplaatst, is onze verwachting dat er meer verkeer van en naar de richting Almere en Nijkerk zal komen en minder vanuit Zeewolde dan dat Defensie nu aangeeft in het MER. Dit betekent meer verkeer op de Nijkerkbrug dan waar mee gerekend wordt. Wij verwachten dat er grotere knelpunten ontstaan op de kruisingen richting Almere en Nijkerk.

Zorgen en meer informatie nodig: Geen aandacht voor openbaar vervoer
Er staat nu vrijwel niets over OV (bus en trein) in het MER. De gemeente Nijkerk ziet kansen om de bereikbaarheid van de kazerne, Nijkerk en Zeewolde te verbeteren.
Station Nijkerk is het station dat het dichtst bij de locatie Spiekweg ligt. Samen met het ministerie van IenW, ProRail, NS, provincies Gelderland en Utrecht en gemeenten werken we aan een frequentieverhoging van de treindienst op de Veluwelijn met een IC-stop in Nijkerk en Harderwijk. Er wordt ingezet op het doortrekken van de Intercity Amersfoort naar Nijkerk en Harderwijk (2x per uur). Hiermee wordt de verbinding sneller met 21 minuten enkele reis voor overstappende reizigers richting de Randstad. Alleen daarvoor is het realiseren van de keervoorziening wel noodzakelijk. Deze zou dan in (de buurt van) Harderwijk gerealiseerd moeten worden. Op dit moment wordt onder leiding van ProRail een zogenaamde alternatievenstudie keervoorziening Harderwijk uitgevoerd.

Het realiseren van een Intercityverbinding bij Nijkerk en Harderwijk is cruciaal voor woningbouw en bereikbaarheid (ontlast de A28) en biedt kansen om het OV van en naar Zeewolde en de kazerne fors te verbeteren. Ook is er behoefte aan een goede hub-functie op het station om een goede overstap tussen trein en bus te faciliteren. Daarom roepen wij dan ook op om gezamenlijk een plan op te stellen ~~met een plan te komen~~ voor een goede OV-verbinding van en naar de kazerne waar ook Zeewolde, Nijkerk en Harderwijk profijt van hebben.

Zorgen en meer informatie nodig: Lokale knelpunten en maatregelen nodig
De vestiging van de kazerne aan de Spiekweg zal leiden tot een toename van de verkeersdruk op zowel de regionale als lokale infrastructuur binnen onze gemeente. De aanwezigheid van de kazerne zal ook resulteren in een aanzienlijke stijging van de verkeersintensiteiten op de routes van en naar de binnenstad. Met name op de N301 doen zich al doorstromings- en verkeersveiligheidsknelpunten voor bij diverse kruispunten, waaronder de aansluitingen met de Patroonstraat, Nijverheidsstraat, Watergoorweg en Amersfoortseweg. De huidige infrastructuur op de betreffende locaties beschikt niet over voldoende capaciteit om het bestaande, noch het verwachte toekomstige verkeersaanbod op een efficiënte en veilige wijze te verwerken. Gezien de voorziene toename van verkeersstromen als gevolg van de vestiging van de kazerne, is het acuter om lokaal te gaan investeren in structurele en robuuste verkeersmaatregelen ter versterking van de doorstroming en verkeersveiligheid. Ook zal het noodzakelijk zijn om in en rondom de binnenstad te investeren in aanvullende parkeervoorzieningen om de verwachte toename in mobiliteit op te vangen. Het is van belang dat in gezamenlijkheid met andere betrokkenen de lokale knelpunten in kaart worden gebracht en mogelijke oplossingsrichtingen worden onderzocht, om de bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid duurzaam te waarborgen.

Zorgen en meer informatie nodig: Cumulatie Defensie-activiteiten op verkeer doorberekenen
De bestaande kazernes van Ermelo en Stroe zullen door Defensie intensiever gebruikt gaan worden. Dit is niet als activiteit opgenomen in het NPRD, maar betreft een parallel proces. Ook zal Lelystad Airport worden gebruikt voor activiteiten van Defensie. De cumulatie van de verkeerseffecten op ons wegennet is niet onderzocht. Wij roepen u op dit in het MER door te berekenen in de onderzoeken.

Koppelkansen: Integraal plan voor de bereikbaarheid essentieel
Op het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van juni 2025 is tussen het Rijk en de provincie het volgende afgesproken: *De keuze voor de realisatie van een centraal gelegen kazerne in Zeewolde-Spiekweg leidt tot versterking van de al bestaande verkeerskundige problemen in de provincie Gelderland (o.a. bestaande doorstromingsprobleem A1 en A28 (zie BO MIRT agenda), Nijkerkerbrug, N-wegen en OV-verbindingen). Dit is een risico in de realisatie van de kazerne, mede in samenhang met de intensivering van de kazernes Ermelo en Stroe. Defensie en IenW brengen in overleg met de provincies Flevoland en Gelderland deze impact in kaart. Op basis daarvan worden mogelijke beheersmaatregelen verkend, in de besluitvormingssystematiek die daarvoor bedoeld is.*

De samenhang in de bereikbaarheid door de verschillende opgaven van woningbouw, economie, recreatie en kazerne ontbreekt in het MER. Het is voor de gemeente Nijkerk noodzakelijk ~~van belang~~ dat wij samen met de provincie als volwaardige gesprekpartner aan tafel komen bij Defensie en andere relevante partijen om de genoemde verkeersknelpunten op te lossen. We verwachten dat de urgentie ook door Defensie bij de andere ministeries (VRO, IenW) wordt overgebracht.

Toenemende druk op woningmarkt: meer inzicht en samenwerking met het Rijk nodig
In de gemeente Nijkerk is er een grote druk op de woningmarkt. Er is veel vraag naar woningen van onze eigen inwoners, maar ook van mensen buiten de gemeente met name vanuit de Randstad. Voor de gemeente Nijkerk zijn de woningbouwplannen tot 2040 al opgenomen in onze Omgevingsvisie. Ook zijn we bezig met een actualisatie van deze Omgevingsvisie (verdieping en verbreding). De komst van de kazerne heeft hier ook invloed op.

De gemeente Nijkerk valt binnen twee NOVEX-verstedelijkingsgebieden, namelijk de NOVEX-gebieden Utrecht-Amersfoort én Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. In deze gebieden werken Rijk en medeoverheden aan een grote verstedelijkingsopgave: woningbouw, economische ontwikkeling, voorzieningen, energie en vergroening vragen hier allemaal om ruimte. Hiervoor gelden afspraken met het Rijk.
De gemeente Nijkerk levert ook bijdragen aan twee Woondeals, namelijk de Woondeals van de Regio Amersfoort én de Regio Foodvalley. In de woondeals staan de regionale afspraken voor de woningbouw.
Tevens hebben wij voor een aantal woningbouwplannen financiële middelen van het Rijk ontvangen (SPUKs, Woningbouwimpuls).

Voor de nieuwe kazerne wordt gekozen voor een locatie centraal in Nederland. In het MER is aangegeven dat de centrale locatie van belang is voor het vinden en behouden van voldoende en gekwalificeerde mensen door het bieden van een langer loopbaanperspectief en gezonde werk-privé balans. De kazerne biedt plek voor ruim 7.000 militairen. Het is dus de verwachting dat de militairen zich in de omgeving zullen gaan settelen.

Zorgen en meer informatie nodig
Nijkerk zal aantrekkelijk zijn als woongebied, mede vanwege de ligging op het ‘oude’ land en nabijheid van snel- en spoorwegen. In het MER is echter alleen ingegaan op de impact op de woningbouw in Zeewolde, dat is niet realistisch. De kazerne ligt mogelijk dichterbij Nijkerk dan Zeewolde. In het MER staat ook dat de voorkeurslocatie op grote afstand van woningbouwplannen in Zeewolde liggen en daarom neutraal zijn beoordeeld. Daarmee zal het juist effect hebben op bijvoorbeeld Nijkerk.
Vanuit Defensie is nog geen informatie verstrekt over wat dit betekent voor de regionale en lokale woningmarkt op het ‘oude’ land. Wel moeten we er vanuit gaan dat de druk op de woningmarkt alleen maar wordt verhoogd.

Daarnaast zullen de bestaande kazernes van Ermelo en Stroe intensiever gebruikt gaan worden. Hiervoor zijn ook meer woningen nodig. Dit is een parallel proces, dit is niet opgenomen in het NPRD en in het MER is dit niet onderzocht. Het is onvermijdelijk om ook deze aantallen mee te rekenen in het MER als er een betrouwbaar beeld moet ontstaan. Dit is dus ook niet meegenomen in de cumulatieve effecten (deel B van het MER paragraaf 7.2). Er zullen dus nog meer mensen in de regio komen wonen. Dit zal ook moeten worden meegenomen en worden doorgerekend ~~Wij vragen u om ook dit mee te nemen~~ in de onderzoeken.

Het is nodig ~~Wij vragen u~~ om meer inzicht te ~~geven~~ hebben op welke locatie het personeel zal gaan wonen en wat dit betekent voor de gemeente Nijkerk en de regio. In het MER missen wij de impact van de kazerne op:

- de NOVEX-opgaven en Verstedelijkingsafspraken die de regio’s hebben met het Rijk (in ons geval Regio Amersfoort/Metropoolregio Utrecht en Regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley).
- de regionale afspraken, zoals de Woondeals;
- de lokale Nijkerkse woningmarkt.

Dit zal nog moeten worden toegevoegd in het MER.

Koppelkansen
Het stimuleren van de woningbouwplannen in Nijkerk is van belang voor de woonruimte van het personeel van Defensie. Maar om de woningbouwplannen goed bereikbaar te maken zijn op het vlak van mobiliteit verschillende investeringen nodig. Voor het creëren van goede woonmilieus zijn gebiedsinvesteringen nodig, vooral in de binnenstedelijke locaties en rond het station. Binnen de Metropoolregio Utrecht is Nijkerk in het programma UNed met Regiopoort Nijkerk ook genoemd als één van de kansrijke Regiopoorten. Bij Regiopoort Nijkerk wordt ingezet op een goed bereikbaar OV-knooppunt waar een substantieel deel van de regionale woningbouwgroei opgevangen kan worden. Daar zien wij veel kansen, ook gelet op de verbinding met de kazerne. Wel gelden een aantal randvoorwaarden, zoals een goede oostelijke ontsluiting en oplossingen voor netcongestie en onrendabele toppen. Gelet op de grote toenemende druk is samenwerking met het Rijk nodig. De provincie Gelderland heeft aan het Rijk aangegeven dat zij mogelijkheden zien om Nijkerk toe te voegen aan het Grootschalig Woningbouwgebied (GWG) Foodvalley. ~~Wij vragen u om s~~Wij doen een dringend beroep op u voor een samenwerking met u als Rijk en ons als gemeente op het gebied van woningbouw en bereikbaarheid.

Toenemende druk op beschermde natuurgebieden en waardevolle landschap
In de omgeving van de voorkeurslocatie liggen beschermde natuurgebieden en waardevolle landschappen. Grenzend aan de voorkeurslocatie liggen de Natura 2000-gebieden ‘Veluwerandmeren’ en ‘Arkemheen’. De nabijgelegen gebieden zijn ook aangemerkt als Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone, Ganzenrustgebied en Weidevogelgebied. Dit geeft aan dat de natuurwaarden hoog zijn in het gebied, maar de natuur staat ook onder druk. Recent is bijvoorbeeld bekend geworden dat de grutto een Natura 2000-doelsoort in Arkemheen wordt omdat het niet goed gaat met de g~~G~~rutto in het gebied. Daarnaast is polder Arkemheen één van de oudste polders van Nederland waar de originele verkaveling in stand is gebleven. Hierdoor heeft Arkemheen een hoge cultuurhistorische en landschappelijke waarden en is aangemerkt als waardevol nationaal landschap. Op dit moment is de druk op het gebied groot en vinden wij het van belang dat deze waarden beschermd worden.

Zorgen en meer informatie nodig
De kazerne zal effect hebben op de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden van de gebieden ‘Veluwerandmeren’ en ‘Arkemheen’. In het MER wordt niet ingegaan op landschappelijke waarden van deze gebieden. Mogelijke verstoring voor ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische waarden kan optreden door activiteiten, zoals mobiliteit, geluid of lichtemissie.
In deel B van het MER wordt gesteld dat – door de aanwezigheid van de primaire waterkering en de afstand tot de kering vanaf de grens van het terrein – optische effecten op het Natura 2000-gebied ‘Veluwerandmeren’ zeer waarschijnlijk uit te sluiten zijn en anders goed te mitigeren ~~mitigeerbaar~~ zijn. Deze conclusie is zeer summier.
~~Ook is niet ingegaan op de effecten op het Natura 2000-gebied ‘Arkemheen’.~~ In het MER is niet ingegaan op de effecten op het Natura 2000-gebied ‘Arkemheen’. Er is geen rekening gehouden met de kwetsbaarheid van dit gebied, bijvoorbeeld door verstoring van licht en geluid. Dit zal uitgebreid moeten worden onderzocht. Ook is in het NPRD en MER niet aangegeven dat er vanwege de komst van de kazerne zones over dit gebied komen te liggen; dus ook bijvoorbeeld geen zones voor laagvlieggebieden voor helikopters of drones. Wij gaan er vanuit dat die er dus niet komen. Deze activiteiten zijn overigens ook niet verenigbaar met de kwetsbare waarden in dit gebied.

Nader onderzoek naar alle beschermde natuurgebieden is nodig om effecten uit te sluiten. Zorgvuldige maatregelen zijn waarschijnlijk nodig om waarden te beschermen. Wij vragen u om aan te geven welke maatregelen daarvoor worden genomen.

Op 5,5 km van de voorkeurslocatie ligt het Natura 2000-gebied 'Veluwe'. De kazerne zal ook effect hebben op dit gebied. Dit betreft een stikstofgevoelig gebied. In het MER wordt aangegeven dat er per saldo meer stikstofneerslag op Natura 2000-gebieden 'verdwijnt' dan dat door deze behoefte 'gecreëerd' wordt. Op de voorkeurslocatie kan relatief veel stikstofuitstoot weggehaald worden (saldo) dat ten dele gebruikt zou kunnen worden voor de realisatie van de kazerne. Echter, het onderzoek van Bijlage B4 is alleen gedaan voor de realisatiefase (bouwfase), niet de gebruiksfase. Het is ook van belang om te onderzoeken welke stikstofeffecten er zijn gedurende het gebruik, bijvoorbeeld vanwege de activiteiten op de kazerne, maar ook vanwege het toenemende verkeer. In (deel B paragraaf. 4.2.1.2 van) het MER staat dat de resultaten ook voor de gebruiksfase gelden, maar dat is dus niet het geval. Het is nog niet bekend of, en zo ja, welke stikstofruimte de kazerne nodig heeft.
Voor de gemeente Nijkerk is het essentieel om dezelfde stikstofruimte te blijven houden om ons te kunnen ontwikkelen.
Daarnaast werkt het kabinet aan de 'Wet op de defensiegereedstelling' die het mogelijk maakt om voor Defensie uitzonderingen te krijgen op milieuregels. Echter, dit kan gevolgen hebben voor onze natuur- en landschapswaarden. Wij roepen u op om hier meer inzicht in te geven en zo nodig maatregelen om de waarden in stand te houden. Wij gaan er vanuit dat de wet geen invloed heeft op het onderdeel stikstof. Mocht dit wel het geval zijn, dan verzoeken wij u om dit onomwonden te benoemen. Wel hebben wij als gemeente de randvoorwaarde dat we dezelfde stikstofruimte houden om ons te kunnen blijven ontwikkelen.

Hinder op en kansen voor recreatieve voorzieningen
In de nabije omgeving van de voorkeurslocatie van de kazerne liggen recreatiegebieden, zoals Bad Hulckesteijn, de Stille Kern, de randmeren en oevers. Ook zijn er recreatieve verbindingen, ~~zoals Bad Hulckesteijn en~~ waaronder fietsroutes. Ook willen we met het project Nijkerk aan het Water de vrijetijdseconomie in de regio versterken.

Zorgen en meer informatie nodig
Door de kazerne kan hinder optreden voor de nabijgelegen recreatieve voorzieningen, bijvoorbeeld door vermindering van de bereikbaarheid, congestie op de wegen of geluidhinder door militaire oefeningen. De waarde van de recreatieve voorzieningen zal daardoor verminderen. Wij gaan er vanuit dat u ~~vragen u om aan te geven welke~~ maatregelen ~~u~~ zult treffen om dit te compenseren of mitigeren.

Koppelkansen en meer informatie nodig
Door een toename van het aantal mensen zijn er mogelijk ook kansen om bepaalde recreatieve voorzieningen te versterken. Om daar een goed beeld te krijgen is het van belang dat we meer inzicht krijgen in welke mensen mogelijk gebruik zullen maken van onze recreatieve voorzieningen.

Bijdrage aan werkgelegenheid
Koppelkansen
De nieuwe kazerne biedt plaats voor ongeveer 7.000 mensen. Daarnaast levert een kazerne een

belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid in de regio, bijvoorbeeld voor de middenstand, horeca, sportfaciliteiten et cetera. ~~Het is interessant om uit te vinden~~ Wij roepen op om te onderzoeken of er afspraken te maken zijn dat Defensie in een deel van hun behoeften Nijkerkse bedrijven betrekt. Wanneer een economische spinoff ontstaat, richten wij ons op bedrijvigheid die past bij het economisch profiel van onze gemeente.

Effecten op veilige en gezonde leefomgeving van inwoners nog onvoldoende in beeld
Eén van de doelen van de Omgevingswet is het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving van de inwoners. De gemeente Nijkerk onderschrijft dit uiteraard ook.

Zorgen en meer informatie nodig
Uit het MER blijkt nog niet voldoende welke effecten de kazerne heeft op de woon- en leefomgeving van de inwoners in de gemeente Nijkerk. Er is namelijk voor al de milieuaspecten niet voldoende onderbouwd waarom er geen of slechts weinig effecten zijn.

- Bijvoorbeeld: Het is niet bekend welke verkeersgegevens zijn gebruikt voor het geluid vanwege wegverkeerslawaai. Bij de verkeersgegevens uit de verkeersonderzoeken hebben wij vragen. Dus allereerst moeten daar de juiste gegevens worden gebruikt. Daarnaast is in deel A van het MER alleen gekeken naar de omgeving van de Spiekweg. Echter, ook op andere wegen zal een flinke verkeerstoename zijn met daardoor een toename van wegverkeerslawaai. Dit blijkt ook uit deel B van het MER. Op het grondgebied van de gemeente Nijkerk bij de woningen aan de Berencamperweg zijn woningen met 55-60 dB en zelfs van meer dan 60 dB geluidsbelasting. Uit het onderzoek blijkt dat sprake is van een toename van de geluidsbelasting op woningen. Het is ons niet duidelijk hoe het kan dat er door het plan een *verlaging* van het aantal woningen met een geluidsbelasting van 55-60 dB is (pag. 6 van Bijlage B9). Tevens is het onderzoek gedaan op basis van een verwachting van de terreininrichting; de terreininrichting is echter nog niet bekend dus het kan zijn dat er bij meer woningen een toename is. Het valt ook op dat in deel B meer conclusies worden getrokken dan in het onderzoek van bijlage B9. In het onderzoek is geen rekening gehouden met een wettelijk kader omdat het om een verkenningsfase gaat. Er zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar de geluidsbelasting vanwege wegverkeerslawaai. Er zullen specifieke detailberekeningen moeten worden opgesteld. Dit geldt niet alleen voor geluidgevoelige objecten als woningen, maar ook voor recreatieterreinen omdat daar ook sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.
- In het MER staat voor het aspect *geluid* dat door de activiteiten op het terrein zelf geen negatieve geluidseffecten worden verwacht, maar het is ons niet bekend welke activiteiten dit exact zijn. Alleen het schietgeluid is nader onderbouwd. Ook wordt gesteld dat mogelijk door drone-bewegingen of oefeningen met voertuigen enige negatieve effecten kunnen optreden, maar dat dit, gelet op het aantal omliggende woningen, naar verwachting zeer beperkt is. Desalniettemin gelden ook daar geluidsnormen waaraan gehouden moet worden. Wij ~~vragen~~ roepen op om in het MER nader onderzoek te doen naar geluid vanwege alle activiteiten op het terrein.
- In het MER staat verder dat verondersteld kan worden dat de bijdrage van een kazerne aan luchtverontreiniging op plekken waar mensen wonen zeer beperkt is vanwege de relatief beperkte toename aan verkeersbewegingen. Er is geen sprake van een beperkte toename aan verkeersbewegingen, maar van een ~~flinke~~ *aanzienlijke* toename. Dit zal leiden tot meer

luchtverontreiniging. Hierdoor zijn mogelijk ook maatregelen nodig.
- In het MER staat dat de kans op trillinghinder door de kazerne in de aanleg- en gebruiksfase beperkt is vanwege de afstand tot de woonkernen. Ook wordt gesteld dat voor trillinghinder via infrastructuur in de gebruiksfase geen wezenlijke verergering wordt verwacht, omdat de wegvakken waarop een toename van verkeer gemodelleerd niet door woonkernen heen leiden. Desalniettemin zijn er in de omgeving woningen en andere verblijfsobjecten, waar rekening mee moet worden gehouden. Hierbij moet onder andere ook aandacht zijn voor de trillingstoename vanwege de brug.

Zoals eerder aangegeven, werkt het kabinet ~~werkt~~ aan de 'Wet op de defensiegereedstelling' die het mogelijk maakt om voor Defensie uitzonderingen te krijgen op milieuregels. Desalniettemin zal sprake moeten zijn van een veilige en gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Wij vragen u om aan te geven op welke manier u daar dan rekening mee zult houden.

De kazerne kan effect hebben op de veiligheid, inzet van hulpdiensten en de ontsluiting bij een calamiteit. Wij vragen u om aan te geven ~~wat~~ hoe hiermee wordt omgegaan als er sprake is van een calamiteit.
Tevens ~~zijn wij benieuwd~~ vragen wij u of sprake is van effecten van zones van specifieke Defensie-activiteiten op de omgeving. Hier hebben wij meer informatie over nodig omdat de exacte activiteiten nog niet bekend zijn. Gedacht kan worden aan zones vanwege elektromagnetische straling, zones in verband met opslag munitie/explosieven, zones vanwege het gebruik van drones et cetera.

Mogelijkheden multi-gebruik voorzieningen
Meer informatie nodig
Een kazerne is een plek voor huisvesting van militairen, hun uitrusting en hun materieel met de bijbehorende voorzieningen. Het is nog niet bekend welke voorzieningen op deze kazerne worden gerealiseerd. Ook is niet bekend welke impact de toename aan mensen heeft op de bestaande en nieuwe voorzieningen in de regio.

Koppelkansen
In de gemeente Nijkerk is sprake van een schaalsprong in de verstedelijking. Naast toenemende ruimte voor wonen en werken moet ook aandacht zijn voor extra voorzieningen. Nijkerk ligt vlakbij de kazerne. Het is een kans om gebruik te maken van elkaars voorzieningen. Militairen zullen bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van onze voorzieningen in het centrum. Daartegenover zijn er in de gemeente Nijkerk tekorten in de gezondheidszorg, bijvoorbeeld huisartsen, psychische zorg en wijkverpleging. Maar er zou ook gebruik kunnen worden gemaakt van elkaars sportvoorzieningen. Wij zien mogelijkheden in multi-gebruik van voorzieningen. Daarom ~~zijn wij benieuwd~~ is het voor ons nodig om te weten welke voorzieningen op de kazerne zullen worden gerealiseerd die ook door andere partijen kunnen worden gebruikt.

Inzicht nodig op effecten duurzaamheidsambities en netcongestie
Zorgen en meer informatie nodig
Op diverse schaalniveaus zijn er afspraken gemaakt over duurzaamheidsambities. In het MER zien wij niet welke effecten de komst van de kazerne heeft op de duurzaamheidsambities en -afspraken. In ons geval zijn er bijvoorbeeld afspraken gemaakt in de Regionale Energiestrategie Foodvalley. De

komst van een kazerne mag bijvoorbeeld niet leiden tot bezwaren tegen de komst van windturbines of zonneparken. Wij ~~vragen u om aan te geven~~ gaan er vanuit dat de komst van de kazerne hier geen effect op heeft.

Het huidige elektriciteitsnet is op dit moment overbelast waardoor bedrijven op dit moment al geen stroomaansluitingen kunnen krijgen en ook voor kleinverbruikers ligt netcongestie al op de loer. Dit zet al onze ambities onder druk op het gebied van woningbouw en vestiging van bedrijvigheid. De gemeente Nijkerk heeft ook ruimte nodig voor aansluitingen op het net. Het is ons niet bekend op welke wijze Defensie wil omgaan met de elektriciteitsvoorziening van de nieuwe kazerne om te voorkomen dat de komst van de kazerne de al bestaande problemen rondom netcongestie verder vergroten. Dit geldt zowel voor de bouw- als gebruiksfase.
Wij ~~vragen u~~ roepen u op om hier meer inzicht in te geven en zo nodig maatregelen te treffen waardoor we als gemeente Nijkerk ons kunnen blijven ontwikkelen. Wij zouden het op prijs stellen als Defensie inzet op zelfvoorzienendheid door een semi off-grid of helemaal off-grid systeem.

Bouwfase niet voldoende onderzocht
Op 5 juni j.l. gaf een vertegenwoordiger van Defensie bij onze gemeenteraad in de Beeldvorming een toelichting op het NPRD. Daar werd aangegeven dat ook bij de bouwfase sprake zal zijn van overlast. In het MER is daar zeer beperkt rekening mee gehouden. Bij de bouw van de kazerne zal gebruik worden gemaakt van lokale energie, er zal veel verkeerstoename zijn en er zal impact zijn op Bouwend Nederland. Wij moeten wel duidelijkheid hebben over wat de gevolgen zijn. In de gemeente Nijkerk hebben we nu al te maken van flinke netcongestie en de afnemende capaciteit van bouwers en materialen. Wij roepen u op om op korte termijn aan te geven welke maatregelen worden getroffen om de impact zo minimaal te laten zijn. En ook moeten in het MER de werkzaamheden van de bouwfase worden doorberekend in de onderzoeken.

Interdepartementale aanpak door Rijk essentieel voor benutten van koppelkansen
De komst van de kazerne voor 7.000 militairen van 653 ha. is een dermate grote (Rijks) ontwikkeling dat dit gevolgen heeft voor de regio. Op het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van juni 2025 is tussen het Rijk en de provincie ook het volgende afgesproken:
Rijk en provincie werken de inpassing van de gekozen (bovenregionale) voorkeurslocaties in een gezamenlijk proces uit, waarbij koppelkansen met andere ruimtelijke opgaven aanleiding kunnen zijn om de realisatie van de behoeften onderdeel te maken van een gezamenlijk gebiedsproces, waarbij, indien relevant, gebruik gemaakt wordt van reeds lopende interbestuurlijke gebiedsprocessen (NOVEX-gebieden 23 (incl. de Uitvoeringsagenda's), verstedelijkingsstrategieën etc.)

De locatie ligt op de grens van de gemeenten Zeewolde en Nijkerk, bij de regio's Ermelo-Harderwijk-Putten-Zeewolde, Amersfoort en Foodvalley, op het snijpunt van de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht. Dit zorgt voor integrale opgaven (zoals voor wonen en mobiliteit) over de gemeente-, regio- en provinciegrenzen heen. De huidige overlegstructuren zijn daarop niet ingericht. De welwillendheid voor een goed overleg is bij partijen aanwezig, maar daarvoor is wel een goede overlegstructuur gewenst. Wij ~~vragen u~~ vinden het noodzakelijk om bij de uitwerking van het plan hier vorm aan te geven en daar actief aan bij te sluiten.

De opgaven hebben ook relatie tot verschillende sectoren en ministeries. De opgaven maken het

nodig om grensoverschrijdend en integraal de opgaven te bezien. Dit biedt namelijk juist de koppelkansen. Wij roepen u op om te waarborgen ~~zien graag hoe geborgd wordt~~ dat de opgaven door het Rijk ook interdepartementaal worden opgepakt. Het is voor de gemeente Nijkerk van belang dat wij als volwaardige gesprekpartner aan tafel komen bij de relevante opgaven.

Vanuit de gemeente Nijkerk willen we Defensie / het Rijk, de provincies Gelderland en Flevoland en de gemeente Zeewolde uitnodigen om samen in een overlegstructuur tijdige afstemming te hebben en afspraken te maken over de gevolgen voor mobiliteit, woningbouw, stikstofruimte, kwaliteit van leefomgeving, duurzaamheidsambities, netcongestie voor de meest nabijgelegen gemeenten van de centrale kazerne.

Samengevat
Bovenstaande zorgen, onderdelen waarop we meer informatie nodig hebben en de koppelkansen hebben wij schematisch samengevat in bijlage 1.

Activiteit: Laagvlieggebieden helikopters
Voor de activiteit 'Laagvlieggebieden helikopters' wordt ook ruimte gezocht. Een deel van het grondgebied aan de oostkant van de gemeente Nijkerk valt binnen het huidige laagvlieggebied. Vanuit het MER wordt voor de laagvlieggebieden voor helikopters de voorkeur gegeven voor een light-variant van de planologisch-juridische regeling voor de laagvlieggebieden (ook voor Nijkerks grondgebied) en uitbreiding van de laagvlieggebieden (niet op Nijkerks grondgebied).

Wij vinden het verstandig dat gekozen wordt voor spreiding van laagvliegen in heel Nederland, daarmee wordt de hinder voor iedereen zoveel mogelijk verdeeld. Echter, een juridisch-planologische regeling kan belemmeringen opleveren voor onze waarden en ambities. In het MER is aangegeven dat kan worden volstaan met een licht planologisch regime, dat vooral uitgaat van een goede en tijdige afstemming met andere ruimtevragers in deze gebieden. ~~Graag willen wij~~ Wij vragen u om concreet ~~van Defensie weten~~ aan te geven of er ook een toename zal zijn van het aantal vliegbewegingen in bestaande gebieden, op welke minimale hoogte wordt gevlogen en welke planologisch-juridische regeling u voor ogen heeft. Er moet voldoende ruimte blijven om onze waarden te beschermen en ons te kunnen ontwikkelen.

Wet op de defensiegereedstelling
Het kabinet heeft inmiddels het voorstel voor de 'Wet op de defensiegereedstelling' bekend gemaakt. Deze wet maakt het mogelijk om voor Defensie uitzondering te krijgen op de milieuregels en procedures te vergemakkelijken voor de krijgsmacht. Als gemeente erkennen wij het belang van een goed functionerende krijgsmacht, maar maken wij ons zorgen over de mogelijke gevolgen van deze wet voor onze eigen beleidsopgaven.
Wij verzoeken u om meer duidelijkheid te geven over de reikwijdte en toepassing van deze wet. Daarnaast vragen wij u om, waar nodig, aanvullende maatregelen te treffen die waarborgen dat wij als gemeente voldoende beleidsruimte behouden om onze maatschappelijke en ruimtelijke opgaven te kunnen realiseren.

Goed in gesprek blijven
De afgelopen jaren hebben we goede gesprekken gehad met Defensie. Wij waarderen dit ~~erg~~ zeer en

we vinden het essentieel om dit voort te zetten. ~~zijn bereid om met u mee te denken.~~

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris, de burgemeester,

de heer mr. J.G. de Jager mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek

Bijlage 1: Samenvattend schematisch overzicht

	Zorgen en aandachtspunten	*Meer informatie nodig*	*Koppelkansen*
Versterken en concentreren van ondersteunende eenheden (nieuwe centrale kazerne) voorkeurslocatie Spiekweg			
Algemeen		- Exacte activiteiten en eventuele bijbehorende zones - Aantal mensen dat wel/niet op kazerne gelegerd wordt dan wel dagelijks reist - Precieze oppervlakte van het terrein en doorberekening daarvan in onderzoeken - Minimaliseren overlast van de bouwfase en het doorberekenen van de bouwfase in de onderzoeken	
Mobiliteit	- Realisatie van MIRT project A28/A1 Knooppunt Hoevelaken is randvoorwaarde - Meer en andere maatregelen nodig dan voorgesteld - Rekening houden met oversteken langzaam verkeer, met name bij Zeedijk-N301 - Verdeling van verkeer over richtingen niet correct - Geen aandacht voor openbaar vervoer	- Te weinig en niet de juiste verkeersmaatregelen voorgesteld - Rekening houden met situatie 2040 - Openingen Nijkerkerbrug niet meegenomen in onderzoek - Lokale knelpunten in beeld brengen en maatregelen nodig	- Integraal plan voor bereikbaarheid - Optimaliseer A28 aansluiting 9 Nijkerk in combinatie met vervanging Arkervaartbrug A28
Wonen	- Meer druk op woningbouw Nijkerk	- Woonbehoeften van militairen - Cumulatieve effecten in verband met intensivering bestaande kazernes Ermelo en Stroe\ - Impact op de NOVEX-opgaven en Verstedelijkingsafspraken, de regionale afspraken zoals de Woondeals, de	- Samenwerking Rijk – Nijkerk op het gebied van woningbouw en bereikbaarheid

		lokale Nijkerkse woningmarkt.	
Natuur, landschap en ecologie	- Effecten op de gebieden 'Veluwerandmeren' , 'Arkemheen' en 'Veluwe' - Behoud voldoende stikstofruimte - Uitgangspunt geen laagvliegroutes over Arkemheenpolder	- Onderzoek naar de stikstofeffecten in de gebruiksfase - Onduidelijkheid stikstofruimte - Eventuele gevolgen van mogelijke 'Wet op de defensiegereedstelling'	
Recreatie	- Effect op recreatieve voorzieningen, de bereikbaarheid van die voorzieningen en recreatieve verbindingen	- Meer inzicht in gebruik van recreatieve voorzieningen	- Versterking andersoortige recreatieve voorzieningen
Economie			- Belangrijke bijdrage aan werkgelegenheid - Onderzoeken of afspraken te maken zijn met Nijkerkse bedrijven - Richten op spin-off passend bij economisch profiel gemeente
Veilige en gezonde fysieke leefomgeving	- Effecten op veilige en gezonde fysieke leefomgeving	- Nadere onderbouwing en onderzoek voor veilige en gezonde fysieke leefomgeving (zoals geluid, luchtkwaliteit, trillinghinder) - Gevolgen van mogelijke 'Wet op de defensiegereedstelling' op veilige en gezonde leefomgeving - Aanpak voor veiligheid, inzet van hulpdiensten en de ontsluiting als sprake is van een calamiteit - Eventuele veiligheidszones, zoals vanwege elektromagnetische straling, opslag munitie/explosieven, gebruik drones et cetera	

Voorzieningen		- Welke voorzieningen op de kazerne worden gerealiseerd - Welke impact het heeft op bestaande en nieuwe voorzieningen in de regio	- Wederzijds mMulti-gebruik van voorzieningen Defensie en in Nijkerk
Energie	- Effecten op duurzaamheidsambities Nijkerk - Effecten op netcongestie	- Aansluiting van kazerne op het elektriciteitsnet.	- Zelfvoorzienendheid in energie door off-grid of semi off-grid systeem
Governance	- Onvoldoende afstemming, integraliteit en coördinatie binnen departementen, provincies en de regio		- Goede overlegstructuur voor gesprek met diverse overheden - Interdepartementale aanpak door het Rijk - Nijkerk als gesprekspartner bij de diverse Rijksopgaven
Laagvlieggebieden helikopters			
	- Toename van lawaai en verstoring van natuur- en (vogel-)rustgebieden	- Nadere informatie over gebruik laagvlieggebied, bv. of sprake is van toename van het aantal vliegbewegingen in bestaande gebieden, minimale vlieghoogte en welke planologisch-juridische regeling wordt voorzien.	-